

Psychologie osobnosti

Definice osobnosti

- Persona
- Individuum, jedinec
- Osobnost jako integrace
- Osobnost jako interakce
- Osobnost jako směřování k cíli

Témata psychologie osobnosti

- Dispozice, složky, vlastnosti osobnosti
- Osobnost v zrcadle vědomí
- Osobnost v zrcadle jednání
- Biologické základy osobnosti
- Temperament
- Zaměřenost
- Dynamismy adaptace

Témata psychologie osobnosti

- Intelligence, schopnosti, tvořivost
- Jáství a charakter
- Typologie osobnosti
- Vývoj a utváření osobnosti
- Poznávání osobnosti

Filozofické přístupy k osobnosti

- Osobnost + organismus – temperament, vitalita, vlohy;
- Osobnost + prostředí – schopnosti, charakter, interiorizace;
- Osobnost + ideální já – sebereflexe
- Socializace a individuace
- Biologická, psychosociální a duchovní dimenze osobnosti

Teorie osobnosti

- Verifikovatelnost
- Heuristická hodnota
- Vnitřní konzistence
- Úspornost
- Obsažnost
- Funkční významnost

Obsahové aspekty pojetí osobnosti

- Nomotetické paradigma
- Idiografické paradigma
- Naturalistické paradigma
- Sociogenetické paradigma

Eysenckův model temperamentu

- Dimenze extroverze-introverze, neuroticismus, psychoticismus;
- Stabilní extrovertní – společenský, přístupný, hovorný, živý, nenucený, čilý, bezstarostný vůdčí – sangvinik
- Labilní extrovertní – nedůtklivý, neklidný, agresivní, vznětlivý, nestálý, impulzivní, optimistický, aktivní - choleric

Eysenckův model temperamentu

- Introvertní stabilní – pasivní, pečlivý, rozvážný, mírumilovný, ovládající se, spolehlivý, vyrovnaný, klidný – flegmatik
- Introvertní labilní – náladový, úzkostlivý, rigidní, střízlivý, pesimistický, rezervovaný, nespolečenský, tichý – melancholik

Primární rysy neuroticismu

- Neuropsychická labilita:
- Kolísání nálad
- Nespavost
- Nervozita
- Citlivost
- Zmatenost
- Sociální plachost

Primární rysy neuroticismu

- Neuropsychická stabilita:
- Stálá nálada
- Klidný spánek
- Klid
- Necitlivost
- Duchapřítomnost
- Sociální smělost

Primární rysy introverze-extroverze

- Introverze:
- Samotářství
- Reflexivnost
- Vážnost
- Ustaranost
- Pomalost, těžkopádnost
- Sociální plachost

Primární rysy introverze-extroverze

- Extroverze:
- Sociabilita
- Impulzivita
- Vtipnost
- Bezstarostnost
- Bystrost
- Sociální smělost

Rysy psychotismu

- Samotářský, lhostejný k lidem
- Nepřizpůsobivý, působící obtíže
- Krutý, nelidský
- Nepřátelský k lidem, agresivní
- Ignorující nebezpečí, zbrkle odvážný
- Vyhledávající vzrušení
- Milující neobvyklé, výstřední věci;

Kretschmerova teorie temperamentu

- Cyklotýmní t.
- Schizotýmní t.
- Viskózní (epitýmní) t.

Sheldonova teorie temperamentu

- VISCEROTONIE – uvolněnost pohybů, touha po náklonnosti a uspokojení, záliba ve společnosti, volnost, nedbalost
- CEREBRTONIE – stísněnost, zdrženlivost v držení a pohybech, záliba v samotě, sebekontrola pohybů očí a tváře
- SOMATOTONIE – zdůrazněné držení a různé pohyby, tendence k dominanci, hlučnost, extroverze, potřeba akce při nesnázích, orientace na cíle a aktivity mládí;

Faktory temperamentu dle Guilforda

- Obecné temperamentové dispozice:
- Sebedůvěra – pocit méněcennosti
- Bdělost – nevšímavost
- Impulzivita – uvážlivost
- Sebeomezování – bezstarostnost
- Objektivita - hypersenzitivita

Faktory temperamentu dle Guilforda

- Dimenze vyjadřující emoční dispozice:
- Veselost – deprese
- Emoční nezralost – zralost
- Nervozita – klidnost
- Stabilita – cykloidnost
- Nesmělost – vnitřní jistota

Faktory temperamentu dle Guilforda

- Dimenze vyjadřující sociální dispozice
- Ascendence – bojácnost
- Družnost – soběstačnost
- Sociálně iniciativní – pasivní
- Přátelskost – hostilita
- Tolerance - kritičnost

Další temperamentové faktory

- Maskulinita – femininita
- Osobní tempo
- Perseverance
- Rigidita – flexibilita
- Oscilace
- sugestibilita

Jáství a sebeobraz

- Obrazy sebe:
- Reálné já
- Vnímané já
- Ideální já prezentované já
- Johari okno
- Veřejná oblast – známá sobě i druhým
- Slepá oblast – neznámá sobě, známá druhým
- Skrytá oblast – známá sobě, neznámá druhým
- Neznámá oblast – neznámá sobě i druhým

Charakter

- Definice ch.
- Ch. heteronomní vs. autonomní
- Ch. objektivní vs. subjektivní
- Morálka charakteru – intelektová, citová, sociální
- Morálka skupiny – kázeň, sebedůvěra, spokojenost, nadšení